

1775

**Kogukonna-,
asutuste- ja erarendimaade
korraldamine**

TALLINNAS, 1929

PÕLLUTÖÖMINISTEERIUMI KIRJASTUS

Kogukonna-,
asutuste- ja erarendimaade
korraldamine

17112

TALLINNAS, 1929

PÕLLUTÖÖMINISTEERIUMI KIRJASTUS

2

Riigi trükikoja trükk.

A-79295

TALLINNAS 1929

PÕLLE GÖMINISTRIKUMI KIRJASTUS

Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamine.

Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seadus.¹⁾

RT 16 — 26. veebr. 1926 a.

§ 1. Käesoleva seaduse alusel kuuluvad korraldamisele väljaspool linnade ja alevite administratiivpiire ning maavalitsuste ettepanekul siseministri poolt kinnitatud alevikkude ehitusepiirkonde asuvad kogukonna-, asutuste- ja eramaad, millele asutatud:

1) renditalud; 2) rendilepingu põhjal kasutatavad iseseisvad väikemaapidamised; 3) väikemajapidamised, mis maaomaniku nõusolekul asutatud enne 1920. aastat ja mida ei kasutata töölepingu alusel.

Märkus 1. Käesoleva seaduse alla ei kuulu need kogukonna päralt olevad maa-alad väljaspool linnade administratiivpiire, mis Vabariigi Valitsus määranud selle seaduse alusel kuni 8. sept. 1927 vastava linna-omavalitsuse ettepanekul maatagavaraks linna administratiivpiiri laiendamiseks, suvituskohade ja aialinna asutamiseks või muude heakorra ülesannete täitmiseks, samuti maa-ala Viiratsi pool Viljandijärve, mis Vabariigi Valitsuse otsusega 23. sept. 1927 arvatud Viljandi linna suvituspiirkonda.

Märkus 2. Peale käesolevas paragrahvis nimetatud maa- ja majapidamiste kuuluvad korraldamisele Saaremaal (maakond) ka omanduseõiguse alusel kasutatavad iseseisvad väikemaa- ja majapidamised, kui need asuvad Maakorralduse seadusega (R T. nr. 23 — 1926) korraldatavate maade piirides

¹⁾ Väikemaapidajate asjus vt. varem väikemaapidajate rendilepingute pikendamise seadused RT 19 — 1919, RT 43/44 — 1920, RT 20 — 1921, RT 44 — 1922, RT 35 — 1923, RT 51/52 — 1924 ja RT 55/56 — 1925.

ja kui üksiku maa- või majapidamise suurus ei ületa 5 ha. Neid korraldatakse ühel ajal maakorralduse piirkonna lapi- ja ühismaade kruntimisega.

RT 46 — 9. juun. 1928.

1. Seaduse § 1 p. c põhjal kuuluvad korraldamisele ka väikemajapidamised, ning § 1 p. a, b ja c võrdlusest nähtub, et p. c all nimetatud väikemajapidamise all ei tule mõista üksnes maapidamist ja maakasutamist, vaid üldse majapidamist. Rkh. adm. os. t. nr. 197 — 1928.

2. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse § 1 on ettenähtud kolme liiki maapidamised, mis maade korraldamist tingivad: a) renditalud, b) rendilepingu põhjal kasutatavad iseseisvad väikemaapidamised ja c) väikemajapidamised, mis maaomaniku nõusolekul asutatud enne 1920 a. ja mida ei kasutata töölepingu alusel. Nii on tingimus, et koht on asutatud maaomaniku nõusolekul enne 1920 a., otsekohe ette nähtud ainult väikemajapidamiste kohta, mida ei kasutata töölepingu alusel, ja seda tingimust üle kanda § 1 p. b või p. c. all ettenähtud maapidamiste kohta, ei ole mingisugust alust. Rkh. adm. os. t. nr. 759 — 1927.

3. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduses (RT 16 — 1926) ei ole miskisuguseid erandeid hingemaade kohta tehtud, ja sellepärast kuuluvad korraldamisele selle seaduse põhjal ka hingemaadele asutatud väikemajapidamised samas seaduses ettenähtud tingimustel. Rkh. adm. os. t. nr. 197 — 1928.

4. § 1 p. 3 ei näe mitte ette asjaosalise isiklikku asumist koha peale, vaid üldse koha asutamist, mis eriti selgub ka § 2 p. 3 lit. b eeskirjast. Niisugusele seisukohale asus Riigikohus tähendatud paragrahvide endise redaktsiooni juures, mis kõnesolevas asjas oli sarnane uue redaktsiooniga. Rkh. adm. os. t. 221 — 1928.

5. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse (RT 16 — 1926) § 1 põhjal kuuluvad selle seaduse alusel korraldamisele ka väikemajapidamised, mis maaomaniku nõusolekul asutatud enne 1920 a. ja mida ei kasutata töölepingu alusel (p. c). Sama seaduse § 2 järgi võib § 1 ettenähtud maade korraldamist nõuda eramaade kasutaja, kui tema kasutuses olev põllu-, õue- ja aiamaa kogusuurus ei ulata üle 5 ha ja kui tal korraldatava maa peal on oma eluhoone (p.c). Neist paragrahvidest, samuti ka § 3 nähtub, et eraldamisele kuulub senini eramaade kasutaja kasutuses olev maa. Rkh. adm. os. t. nr. 222 — 1928.

6. Seadus ei tee mingit vahet renditalu ja rendikoha mõiste vahel, vaid tarvitab nii renditalu (§ 1 p. a), kui ka rendikoha (§ 20) nimetust ühes ja samas mõttes. Ka ei nõua seadus, et korraldamisele kuuluv renditalu peaks kinnistusraamatutes iseseisva üksusena sisse kantud olema, vaid seadus ütleb, et korraldamise alla kuuluvad teatavas piirkonnas ja maalend asutatud renditalud. Rkh. adm. os. t. nr. 254 — 1928.

§ 2. Paragrahv 1. nimetatud maade korraldamist käesoleva seaduse alusel võib nõuda:

1) maaomanik;
2) kogukonna- või asutustemaade kasutaja ühe tema käes tarvitada oleva majapidamise kohta, vaatamata sellele, kas majapidamist moodustavaid maid kasutatakse ühe või mitme iseseisva rendilepingu põhjal;

3) eramaade kasutaja, kui ta kasutuses oleva põllu-, õue- ja aiamaa kogusuurus ei ületa 5 ha:

a) kui tal korraldatava maa peal oma eluhoone, või
b) kui tema või ta eelkäijad, kellelt ta kas omandanud või pärinud maa kasutamise õiguse, üles harinud uudismaana vähemalt poole kasutadaolevast põllumaast;

4) eramaade kasutaja vaatamata kasutatava maa-ala suurusele, kui ta käes olev maa-ala saadud pärandusena peakoha küljest;

5) p. 3. ettenähtud maakasutaja, kui ta vastu oma tahtmist lahkuma oli sunnitud kasutadaolnud maakohalt kasutamise lepingu lõppemisel 1925. a. kevadel, olgugi et ta oli täitnud kohustused maaomaniku vastu.

RT 46 — 9. juun. 1928.

1. See asjaolu, et maa kasutamine on tasutud päevititööl käimisega, ei tee isenesest seda lepingut teenistus- või töölepinguks Rkh. adm. os. t. nr. 218 — 1927.

2. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse (RT 16 — 1926) § 2 p. c põhjal võib eramaade kasutaja maa korraldamist nõuda, kui ta kasutuses olev põllu-, õue ja aiamaa kogusuurus ei ulatu üle 5 ha. Seaduses on maaliigid, mis koha suuruseülemmäära kindlakstegemisel arvesse tulevad võtta, täpsalt ära tähen-datud ja sellepärast ei ole alust seaduses ettenähtud 5 ha maa suuruse hulka arvata veel teist liiki maid. Rkh. adm. os t. nr. 759 — 1927.

3. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse (RT 16 — 1926) § 2 p. c järgi kuulub korraldamisele eramaade kasutaja kasutuses olev maa selles punktis ettenähtud tingimustel. Nimetatud seaduses ei ole aga ette nähtud, et § 2 p. c alusel korraldamisele kuuluv maa peab tingimata ühes tükis olema. Maa-korralduse komisjonide ülesanne eelnimetatud seaduse järgi seisab selles, et kind-laks teha maakasutaja õigused ja eraldamisele kuuluva maa suuruse, kuna tegelik maa eraldamine sünnib eelnimetatud seaduse § 19 järgi Maakorralduse seaduses ette nähtud korras. Rkh. adm. os. t. nr. 260 — 1928.

§ 3. Seda korralduse nõudmise õigust ei ole:

1. Eramaad el asuval maakasutajal, kui ta käes olev maa- või majapidamine ei kuulu § 2. p. 4 alla ja kui:

a) tal endal on või riik või maaomanik talle kindlustab mujal maad, mis oma põllumajandusliku väärtuse ja otstarbe poolest üldi-selt vastab ta käes praegu kasutada olevale maakohale või kui ta käes kasutada oleva maakoha eraldamine rikub peakoha maa-ala ühtlust sedavõrt, et tunduvalt raskeneb selle edaspidine kasutamine põllu-majanduslikult, ja kui sealjuures peakoht, millest eraldatakse, on vähem kui 20 ha; on peakoht alla 20 ha, on maakasutajal õigus nõuda peakohast eluasemeks hoonealuse ja õuemaa eraldamist, kuid mitte üle $\frac{1}{3}$ ha;

b) kui maakasutaja kohtuotsuse alusel kaotanud kasutamis-õiguse lepingutingimuste täitmatajätmise pärast.

2. Kogukonna ja asutuste maade kasutajal:

a) kui ta kasutab seda maad teenistusetasuna, ametiasukohana, või kui maakorralduse komisjon tunnustab selle maa tarvilikuks ametnikkude ja teenijate maaga varustamiseks ametiasukohas, ja kui kasutajal ei ole sellel maa-alal oma eluhoonet;

b) kui tema käes kasutada olev maa on avalikkude algkoolide võrku arvatud koolikoht ja

c) kui tal endal on omanduses, põlisel tarvitamisel või Maa-seaduse (R. T. nr. 79/80 — 1919) § 15. lit. a alusel kasutada maad üle 15 ha.

Märkus. Käesoleva paragrahvi punkt 1. lit. a. nimetatud uue maa kättesaamiseni on kasutajal õigus senist maa-kohta edasi kasutada selle seaduse § 31. kindlustatud alustel, kusjuures § 2. p. 5. ettenähtud kasutaja astub neisse õigustesse järgmise majanduseaasta algusest, kus antud uue maa saamise kindlustus.

RT 46 — 9. juun. 1928.

1. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse (RT 16 — 1926) alusel korraldamisele kuuluv maa eraldatakse iseseisvaks kinnistus-üksuseks lahutamise teel endisest kinnistusüksusest, mitte aga endise kinnistus-üksuse mõttelisest osast. Rkh. adm. os. t. nr. 220 — 1928.

§ 4. Käesoleva seaduse põhjal ettevõetud korralduse tõttu maata ja eluasemeta jäänud isikutele võib anda põllutöoministerium eluasemeks maad riiklikust maatagavarast väljaspool maaseaduse § 20. ettenähtud korda. Lähemad määrused sarnase maa-andmise kohta annab põllutööministri ettepanekul Vabariigi Valitsus.

§ 5. Põllutöoministerium võib anda eramaade omanikkudele viimaste soovil käesoleva seaduse alusel eraldatud maade asemel § 4. korras riigi maad või muid soodustusi riigi tagavaramaade tarvitamise suhtes.

§ 6. Käesoleva seaduse teostamiseks asutatakse kohalikud korralduskomisjonid, kes koosnevad põllutöoministeriumi esitajast esimehena ja kahest liikmest, kellest üks usaldusmehena maaomanikkude, teine usaldusmehena maakasutajate poolt valitakse vastavalt selle kogukonna maaomanikkude ja maakasutajate keskel, kelle maad korraldamisele tulevad. Asja otsustamisel, kus maaomanikuks kogukond või asutus, esineb usaldusmehena kui komisjoni liige maaomanikkude usaldusmehe asemel vastava kogukonna või asutuse esitaja kogukonna valitsuse või asutuse volitusel.

Põllutöoministeriumi teadaanded korralduskomisjonide esimeeste kohta vt. RT 64 — 1926, RT 72 — 1926, RT 62 — 1927, RT 77 — 1927.

§ 7. Kohalikud korralduskomisjonid astuvad kokku 6 kuu jooksul arvates käesoleva seaduse jõusseastumise päevast, välja arvatud käesoleva seaduse § 1. märkuses ettenähtud juhtumised, kus korralduskomisjon kokku astub viibimata pärast lapi- ja ühismaade korralduspiirkonna kava kinnitamist.

§ 8. Kuu aja jooksul pärast käesoleva seaduse jõusseastumist kutsuvad vallavalitsused avalikkude kuulutustega kõiki isikuid, kel käesoleva seaduse põhjal õigus oma vahekordi lahendada, registreerima kolme kuu jooksul vallavalitsuses usaldusmeeste valimiseks.

Ühe poole registreerimisel registreeritakse ka ta vastaspool, millest viimasele kirjalikult teatatakse.

§ 9. Kuu aja jooksul pärast registreerimise tähtaja lõppu kutsub vallavanem § 8. korras registreeritud isikud koosolekule usaldusmeeste valimiseks, maaomanikud eraldi ja maakasutajad eraldi.

On maaomanikke või maakasutajaid koosolekule tulnud alla poole registreeritute arvust, on koosolek otsusvõimetu ja vallavanem kutsub avaliku kuulutuse väljapanemisega ja kutsetesaatmisega uue koosoleku kokku varemalt 7 päeva ja hiljemalt 14 päeva pärast. See koosolek on otsusvõimne kokkutulnute arvu peale vaatamata. Koosoleku otsused tehakse liht hääletenamusega.

Koosolekut juhatab vallavanem, protokolleerib vallasekretäär sellekohasesse protokolliraamatusse, kuhu ta sisse kannab ka kohaliku korralduskomisjoni edaspidised protokollid. Vallavanem ja sekretäär, kui nad ei ole asjaosalised, ei võta osa hääletamisest.

§ 10. Maaomanikud kui ka maakasutajad valivad § 9. korras valitud usaldusmehele (§ 6) asemiku, kes võtab liikmena osa komisjoni tööst usaldusmehe puudumisel.

§ 11. Ei toimu usaldusmehe või ta asemiku valimised, määrab valimatajäänud usaldusmehe või ta asemiku vallavolikogu. Maaomanikkude usaldusmeheks määratakse maaomanik, maakasutajate usaldusmeheks maakasutaja.

Kogukonna või asutuse esitaja komisjoni koosolekult puudumisel asendab teda § 6. ettenähtud korras valitud või määratud usaldusmees.

§ 12. Kohaliku korralduskomisjoni istungid kutsub kokku komisjoni esimees tarbe järgi, kuid iga esitatud palve vaadatakse läbi ja otsustatakse hiljemalt 6 kuu jooksul arvates esitamise päevast. Komisjoni istungitest teatab komisjoni esimees allkirja vastu liikmetele, nende asemikkudele ja asjaosalistele. Komisjoni asjaajajaks on vallasekretäär.

Komisjoni istungid on avalikud.

Märkus. Ei tule komisjon kahekordse kutse peale kokku, saadab komisjoni esimees selleks istungiks määratud materjaali maakorralduse komisjoni otsustamiseks.

§ 13. Kohalik korralduskomisjon on kohustatud ära kuulama asjaosaliste ja nende poolt kutsutud tunnistajate ja ekspertide seletusi ja tarbekorral asjaolude selgitamiseks ka koha peale ilmuma.

§ 14. Kõik kohaliku korralduskomisjoni otsused pannakse välja avaliku kuulutusena vallavalitsuses ja nende peale võib maakorralduse komisjoni edasi kaevata ühe kuu jooksul arvates kuulutuse väljapanemise päevast.

§ 15. Maakorralduse komisjon vaatab läbi avalikul istungil kõik temale otsustamiseks saadetud asjad ühes juurdekuuluva materjaliga ja sissetulnud kaebustega, kuulab ära ilmunud asjaosaliste ja tunnistajate seletused ja tarbekorral asjatundjate arvamised ning teeb otsuse, mille peale võib kaevata ühe kuu jooksul maakorralduse peakomisjonile.

Märkus. Maakorralduse komisjoni istungist teatab

allkirja vastu maakorralduse komisjoni alaline liige komisjoni liikmetele, asjaosalistele ja tunnistajatele.

§ 16. Maakorralduse komisjonile sissetulnud materjaal vaadatakse läbi ja otsustatakse komisjoni poolt hiljemalt ühe aasta jooksul arvates sissetuleku päevast.

§ 17. Isikud, kes käesoleva seaduse alusel maade korraldamist soovivad ja kel seda õigus nõuda (§ 2), annavad sellekohase palve kohaliku korralduskomisjoni esimehele ühe aasta jooksul arvates käesoleva seaduse jõusseastumise päevast.

§ 17¹. Isikud, kes käesoleva seaduse põhjal õigustatud nõudma maakorraldust, kuid kes selle seaduse § 17. ettenähtud tähtaja lasknud mööduda, või kelle asi vormilistel põhjustel jäetud läbi vaatamata, võivad kuue kuu jooksul, arvates käesoleva seaduse jõusseastumise päevast, esineda maakorralduse komisjonile palvega, et nende asi arutusele võetaks. Maakorralduse komisjon vaatab palved läbi ja otsustab need selle seaduse § 15. ettenähtud korras.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 18. Leiab kohalik korralduskomisjon palve põhjendatud, teeb ta pooltele ettepaneku kokku leppida koha eraldamise ja selle edaspidise kasutamise üle.

Saavutavad maaomanik ja maakasutaja kokkuleppe, mis korralduskomisjoni poolt protokolleeritakse, siis sünnib koha eraldamine ja edaspidine kasutamine kokkuleppe alusel. Ei lepi kokku maaomanik ja maakasutaja koha eraldamise üle, otsustab eraldamise kohalik korralduskomisjon.

On koha kasutamise üle kokkulepe endisest ajast, siis jääb see maakasutaja nõudel maksvaks.

§ 19. Käesoleva seaduse alla kuuluvate maade korraldamine või eraldamine sünnib maakorralduse seaduses ettenähtud korras.

Maa korraldamise kui ka maa eraldamise kulud, mis maakorralduse seaduses ette nähtud, kannab korraldamise või eraldamise nõudja. On käesoleva seaduse § 1. p.p. b ja c ja märkus 2. ettenähtud maade korraldamisega seotud ka peakoha korraldamine, kannavad mõlemad pooled kulud vastavalt nende koha juures tehtud tööle.

§ 20. Korraldamisele määratud maad eraldatakse, kui selle kohta pooled ei lepi kokku teisiti (§ 18), senise kasutamise suuruses, kuid mitte üle 50 ha, ühes arvatud ka see maa, mis krundisaajal omanduses või põlisel tarvitamisel. Maad eraldatakse võimalikult ühes tarvilikkude majapidamise hoonetega.

Maakorralduse seaduse alusel Saaremaal (maakond) asutatud korraldusepiirkonda arvatud ja käesoleva seaduse § 1. märkus 2. tähendatud, kui ka sama seaduse alusel eraldamisele kuuluvatele väikemaa- ja majapidamistele, mille omanikud või kasutajad ise

või nende ainukesed otsekohesed pärijad Maaseaduse § 15. lit. a alusel ei ole saanud maad või mujal ei oma kõlblikku maad üle 5 ha, antakse maakasutaja soovil ülesharimiseks või rohumaana kasutamiseks kõlblikku maad juurde, kuid mitte üle 8 ha.

Maad antakse juurde maakorralduse komisjoni sellekohase otsuse alusel, kui eraldatav või omanduses olev maatükk ei võimalda senise majapidamise alalhoidmist.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 20¹. Käesoleva seaduse § 20. teises lõikes tähendatud maa- ja majapidamistele antakse maid juurde korraldusepiirkonna kruntimisel ja võetakse korraldusepiirkonda kuuluvatest riigi-, kogukonna- ja asutustemaadest; teistest maaomandustest eraldatakse juurde- lõigete andmiseks maid proportsionaalselt nende 1. mail 1928. aastal olnud suurusele, kusjuures maaomanduste maid, mis kasutati enne 8. märtsi 1926. a. iseseisvate majapidamistena mitte üle 20 ha kõbl-liku maaga, ei arvestata, ja ükski eramaaomandus või iseseisev maa- pidamine ei või kaotada üle 30% kõlblikku maad.

Väikemaa- ja majapidamistele, mille kasutajatel ei ole pärijaid esimeses ega teises sugulus- või hõimlusastmes, ei anta maad juurde.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 20². Kui maid ei eraldata poolte kokkuleppel või maaoma- niku nõudmisel ja kui üks pooltest kolme kuu jooksul, arvates käes- oleva seaduse jõusseastumisest, esineb sellekohase sooviavaldusega maakorralduse komisjonile, tühistab viimane otsused, mis tehtud enne käesoleva seaduse jõusseastumist kogukonna- või asutuste- maade eraldamise kohta, mis ette nähtud käesoleva seaduse § 1. märkus 1. ja § 3. p. 2, kui ka nende kogukonna- ja asutustemaade kasutajate suhtes, kellele otsustatud eraldada mitu iseseisvat maa- pidamist, või kelle käes olevad maatükid ei moodusta käesoleva seaduse § 2. p. 2 ettenähtud majapidamist. Maakorralduse komisjon otsustab küsimused käesolevas seaduses ettenähtud alustel.

Kohalikkude korralduskomisjonide ja maakorralduse komis- jonide otsused, mis tehtud enne käesoleva seaduse jõusseastumist, tühistuvad osades, mis käsivad maa juurdeandmist Saaremaal (maakond) käesoleva seaduse § 1 p.p. 2 ja 3 ning märkus 2. tähendatud maa- ja majapidamistele. Asjad otsustatakse uuesti maa- korralduse komisjonis.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 20³. Kohaliku korralduskomisjoni esimees, liikmed ja asja- ajaja saavad tasu igauks pool krooni iga maa- ja majapidamise pealt, mis korraldatud selle seaduse alusel. Tasu maksab põllutööminis- teerium selleks eelarve korras lubatud summadest. Tasu ei saa korralduskomisjoni esimees, kui temale päevaraha maksetud selles seaduses ettenähtud ülesannete täitmisel.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 20^a. Linnaseaduse § 71. nõudmised ei ole maksvad, kui linnavolikogud otsustavad selle seaduse põhjal rendimaade võõrandamist ja võõrandavate maade kokkuleppehinna kõrgust.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 21. Korraldatud koht läheb kasutaja soovil temale omanduseks väljaostuteel, kui selle koha edaspidise kasutamise viisi kohta poolte vahel ei ole kokku lepitud teisiti (§ 18).

Ei ole eraldatava koha pidajal pärijaid esimeses ega teises sugulus- või hõimlusastmes, võib korralduskomisjon maaomaniku nõudel koha määrata väljaostu asemel ka rendi alusel kasutamisele kuni pidaja surmani või kohalt lahkumiseni.

Koha rendiks arvatakse 4% koha käesoleva seaduse § 22. alusel määratud hinnast, kuna teised renditingimused määrab maakorralduse komisjon vastavalt riigimaade kohta maksvatele renditingimustele.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 22. Kui maaomanik ja eraldatava maakoha kasutaja omavahel ei lepi kokku maakoha maa, hoonete ja teiste päraldiste hinna kohta, määrab selle maakorralduse komisjon Riigimaade põlise tarvitamise seaduses (R. T. nr. 109/110 — 1925 ja nr. 54 — 1927) vastava väärtusega maa kohta ettenähtud alustel, maha arvates sealjuures selle väärtuse, mis koha kasutaja või ta eelkäija viimase 20 aasta jooksul maa ülesharimise, maaparanduse või mõnel muul teel juurde lisanud ta käes kasutada olnud maa esialgsele väärtusele ja mis praegugi tõstab koha väärtust endisega võrreldes, kui maakasutaja sarnaste tööde eest ei ole saanud tasu rahas, materjalides, rendivaba oleku näol, rendikergenduse või mõnel muul teel. Hoonete ja teiste päraldiste väärtus määratakse alustel ja korras, mis maksvad riigimaadel asuvate päraldiste väärtuste määramiseks.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 23. Poolte kokkuleppeta eraldatud ja maapidajatele omanduseks antud maa, hoonete ja päraldiste hinna tasub maaomanikkudele riik asunduskapitali arvel ühes seadusliku intressiga kolme aasta jooksul, arvates maa omandaja nimele kinnistamise päevast.

§ 24. Riigi poolt endistele maaomanikkudele makstava maa ja päraldiste hinna (§ 23) tasuvad maaomandajad riigile, kusjuures väikemaa- ja majapidajad (§ 1. p.p. 2 ja 3 ning märkus 2) maksavad riigile $\frac{2}{3}$ ostuhinnast.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 25. Maakoha ostmisel võlgujäänud summa tehakse ümmarguseks jagavaks 10 kroonile ja kantakse esimese pandiõigusena riigi kasuks kinnistusraamatusse maakorralduse komisjoni sellekohase otsuse põhjal, kuna ülejäägi tasub maaomandaja endisele maaomanikule rahas. Võlg tasutakse aastamaksudena hiljemalt 36 a. jooksul, kusjuures võlgnikul on õigus võlga tasuda tervelt või osaliselt enne

määratud tähtaega. Aasta maksumäär ei või olla alla 10 krooni. Võlalt arvatakse 4% intresse, 0,25% administratsiooni kulusid ja kustutuseprotsent vastavalt kustutuseajale.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 26. Käesoleva seaduse § 1. p.p. b ja c ning märkus 2. ettenähtud kinnisvarade müümisel vabastatakse need kõigist peakoha peale ingrosseeritud võlgadest. Leiab võlausaldaja, et peakohale ülejäänud maa ta võlga ei kindlusta, on tal õigus kuue kuu jooksul arvates teadaande ilmumisest „Riigi Teatajas“ nõuda võla tasumist vastavalt eraldatud kinnisvara hinnale, mida maakasutaja kohustatud maksma peakoha omanikule. Peakoha omanikul on õigus võla tasuks anda eraldatud koha ostjalt saadud (§ 25) selle koha obligatsioone.

§ 27. Eraldatud maakoha võõrandamise korral kolmandate isikutele, välja arvatud sugulus esimeses ja teises või hõimlus esimeses astmes, on peakoha omanikul, kelle maast koht eraldati, ostueesõigus kahe kuu kestel.

§ 28. Kaot. RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 29. Lahutatavate maade kohta kinnistatakse omanduse- või põlise tarvitamise õigus ning riigile kuuluv pandi- või ostueesõigus Maakorralduse seaduses ettenähtud korras.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 30. Kaot. RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 31. Kunni maade lõpuliku korraldamiseni käesoleva seaduse alusel on rentnikul õigus oma sennist kohta kasutada rendi eest, mille suuruse üle ta maaomanikuga kokku lepib või mille vastasel korral kohalik korralduskomisjon aastarendina rahas kindlaks määrab, aluseks võttes samaväärtusliku maa eest maksetavat riigirenti.

Eraldamisele kuuluvate vabadiku- ja eluasemekohtade pidajate karjatamise-õiguse edaspidise korraldamise kohta kogukonna või ühisel kasutamisel olnud karjamaal, mis mitme talu ühine väljaeraldamata omandus, annab põllutööministri ettepanekul Vabariigi Valitsus tarvilikud määrused senniks, kunni see vastavate eriseadustega lahendatakse. Nende määruste kohaselt määrab korralduskomisjon iga üksiku juhtumise kohta karjatamise-õiguse ulatuse ja alused.

§ 32. Juhtumisel, kui maakasutajale maad ei eraldata ja selle tagajärjel ta sunnitud on kohalt lahkuma, tasub maaomanik maakasutajale viimase poolt ehitatud hoonete, kui maakasutaja neid ära viia ei taha, ja päralduste väärtuse, kui ka maaomaniku hoonete juures tehtud amortiseerimata kapitaalremondid ning maakasutaja poolt viimase 20 aasta jooksul tehtud maaparanduse kulud, kui võrd need maaparanduse tööd koha väärtust tõstnud ja kui varem maakasutajale selle eest tasu ei ole makstud rahas, rendivabade aastate või rendikergenduse näol.

1. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse (RT 16 — 1926) § 32 ettenähtud tasu küsimuse lahendamine käib nende maade ja hoonete kohta, mis sama seaduse § 1 alla kuuluvad ja mille korraldamist võivad nõuda § 2 ülesloetud kasutajad. Rkh. adm. os. t. nr. 250 — 1928.

§ 33. Ei lepi kokku maaomanik ja maakasutaja tasu suuruse kohta, määrab tasu maakorralduse komisjon.

Maaomanik on kohustatud komisjoni poolt määratud summa maakasutajale välja maksma kolme aasta jooksul, pärast maakasutaja kohalt lahkumist. $\frac{1}{3}$ tuleb esimese aasta jooksul välja maksta. Võlgujäänud väljamaksusummalt maksab maaomanik maakasutajale 6% aastas intressi.

RT 46 — 9. juun. 1928.

§ 34. Vabariigi Valitsusel on õigus käesoleva seaduse piirides ta elluviimiseks anda tarvilikke määrusi.

Vabariigi Valitsuse poolt 17. septembril 1926. a. vastu võetud

Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse elluviimise määrus.

RT 70 — 24. sept. 1926.

Välja antud kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse („R. T.“ nr. 16 — 1926 a.) § 34 põhjal.

§ 1. Kogukonna-, asutuste- ja erarendimaade korraldamise seaduse teostamiseks asutatakse kohalikud korralduskomisjonid igasse valda, kus seaduses ette nähtud maid korraldada tuleb. Korralduskomisjoni asukohaks on kohalik vallavalitsus.

§ 2. Kohalik korralduskomisjon vaatab läbi kõik temale antud palved ja otsustab — kas palve esitaja on õigustatud nõudma seaduse (seadus nr. 276 — RT 46 — 1928) §§ 1, 2 ja 3 põhjal maade korraldamist ja kui suur maa-ala kuuluks eraldamisele iseseisvaks maakohaks.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 2¹. Palved, mis esitatud seaduse (RT 46 — 1928) § 17¹ alusel, kuuluvad otsustamisele maakorralduse komisjonis määruse §§ 3—6 ja 15—16 eeskirjade järgi, kusjuures määruses ette nähtud korralduskomisjoni esimehe ülesanded vastavalt täidab maakorralduse komisjoni alaline liige.

RT 25 — 22 märts. 1929.

§ 3. Korraldamist soovija õiguste kindlaks tegemisel selgitab komisjon maakasutaja käes tarvitada oleva maa-ala suurust kõlvikute järgi, eluhoone omanduse õigust ning teisi seaduse §§ 2 ja 3 loetletud tingimusi.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 3¹. Seaduse (RT 46 — 1928) § 3 p. 2 lit. a all ette nähtud maa-alade määramisel ametnikkude ja teenijate maaga varustamiseks tuleb maakorralduse komisjonidel arvesse võtta iga alalise ametniku ja teenija kohta põllumaad mitte üle 2,5 ha ühes vastava rohu-
maaga.

RT 25 — 22 märts. 1929.

§ 4. On maade korraldusnõudmine põhjendatud, kutsub komisjon pooled kokkuleppe saavutamisele (seaduse § 18).

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 5. Soovib maaomanik eraldamisele kuuluva maakoha asemele selle kasutajale kindlustada mujal maad (s. § 3 lit. a) seaduse § 21 ette nähtud alustel, annab tema korralduskomisjonile kirjaliku avalduse, milles tähendatud asemeleantava maa-ala asupaik, suurus kõlvikute järgi ja ligikaudne väärtus. Avaldus antakse komisjonile hiljemalt seaduse § 18 ette nähtud küsimuste lahendamisel.

§ 6. Ei saavuta pooled kokkulepet, või ei kindlusta maaomanik (seaduse § 3 lit. a) maakasutajale mujal maad, saadab korralduskomisjoni esimees nende korraldust nõudjate nimekirja, mis vastavad käesoleva määruse § 7 nõuetele, ühes nende käes kasutada oleva maa suuruse ja selle ligikaudse väärtuse äratähendamiseega maakorralduse peavalitsusele seisukoha võtmiseks, kas riik kindlustab maakasutajatele mujal maad.

§ 7. Põllutöoministerium, arvestades riikliku maatagavaraga, võib anda maad väljaspool maaseaduse § 20 ette nähtud korda neile eramaadel asuvatele väikemaa- ja majapidajatele (seaduse § 1 lit. lit. b ja c), kui nende käes kasutada oleva maa eraldamise tagajärjel peakoha suurus jääks alla 20 ha. Samas korras võib põllutöoministerium maakorralduse komisjoni ettepanekul anda maad ka neile eramaadel asuvatele maakasutajatele, kelle käes kasutada oleva maakoha eraldamise tagajärjel peakoha suurus jääks üle 20 ha. Maakorralduse komisjon võib sarnast ettepanekut esitada erandlikkudel juhtumistel, s. o.: kui väikemaa- või majapidamise (s. § 1 lit. lit. b ja c) eraldamise tagajärjel peakohast üldse, viimase edaspidine kasutamine põllumajanduslikult tuntavalt raskeneks.

§ 8. Maakasutajatele (s. § 1 lit. lit. b ja c) eraldatavate maa-kohtade elujõuliseks muutmise otstarbel ja eramaade omanikkudele (s. § 5), võib põllutöoministerium võimaluse korral anda juurde-
lõikeid riigimaadest, kui nende maad piirduvad riigimaaga või asuvad selle läheduses.

§ 9. Maakasutajatele (seaduse § 1 p.p. 2 ja 3) või eramaade omanikule riiklikust maatagavarast antavad maatükid määratakse kindlaks Maareformi teostamise määruste §§ 50—51 tähendatud viisil, kuna nende maatükkide eraldamine sünnib ühes väikemaa-
pidamise eraldamisega Maakorralduse seaduses ette nähtud korras.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 10. Kohaliku korralduskomisjoni otsused kantakse protokolliraamatusse motiveeritult ja kirjutatakse alla komisjoni liikmete poolt. Ära kirjad motiveeritud otsusest antakse asjaosalistele nende sellekohasel nõudmisel, kuna otsused avaliku kuulutusena välja pannakse vastavas vallavalitsuses 7 päeva jooksul, sellel ära tähendades väljapanemise kuupäeva.

§ 11. Edasikaebused kohaliku korralduskomisjoni otsuste peale antakse maakorralduse komisjonile kohaliku korralduskomisjoni kaudu.

§ 12. Kohaliku korralduskomisjoni asjaajaja saadab kaebused ühes asjatoimetusega maakorralduse komisjonile hiljemalt kahe kuu jooksul, arvates otsuse väljapanemise päevast avaliku kuulutusena vallavalitsuses.

§ 13. Tähtaja jooksul edasikaebamata otsused ühes asjatoimetusega saadab korralduskomisjoni asjaajaja kohalikule maakorralduse komisjonile 3 päeva jooksul (s. § 19).

§ 14. Asja arutamine maakorralduse komisjonides ja edasikaebamine komisjonide otsuste peale sünnib maakorralduse seaduse §§ 62—68 ette nähtud korras.

§ 15. Seaduse § 31 teises lõikes tähendatud karjatamise-õiguse ulatus arvatakse välja iga karjataja kohta, jagades ühiselt kasutada oleva karjamaa suurust kogu karjatajate loomüksuste summale, mis neil 1. juuniks 1926 a. omanduseks oli, ja kasvatades saadud ha arvu üksiku karjataja loomüksustega.

Märkus. 1 loomüksus = 1 pullile = 1 lehmale = 2 mullikale = 5 vasikale = $\frac{2}{3}$ hobusele = $1\frac{1}{2}$ sälule = 4 varsale = 10 lambale või kitsele = 15 tallele.

§ 16. Eelmise § põhjal välja arvatud karjatamise-õiguse ulatuse kohaselt määrab kohalik korralduskomisjon, kui pooled rendi kohta kokku ei lepi, karjatamise eest aasta rendi rahas, aluseks võttes samaväärtusliku maa eest maksetavat riigirenti (maaref. teost. määruse § 87).

§ 17. On korralduskomisjoni või maakorralduse komisjoni otsus seadusejõusse astunud ja kogukonna ning asutuste maade suhtes seaduse (RT 46 — 1928) § 20² alusel tähtjal sisseantud otsuste tühistamise nõudmised otsustatud, asutakse nende maade eraldamisele või korraldamisele Maakorralduse seaduses ette nähtud korras.
RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 18. Ühes maakoha eraldamisega sünnib ka selle määruse §§ 8 ja 9 alusel määratud riigimaa-juurdelõike ja tarbekorral ka peakoha korraldamine.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 19. Juurdelõigete määramise tarvidust ja võimalust väikemaaja majapidamistele Saaremaal selgitab koha peal maakorraldaja ja seab kokku maa juurdeandmise kava Maakorralduse seaduse (RT

23 — 1926) § 22 alusel kokkukutsutaval korralduspiirkonna maa-
valdajate koosolekul. Kavas tähendatakse juurdelõike suurus keskmise
väärtusega kõlvikute järgi ja millistest maaomandustest maa
juurdeandmine tarvilik.

Maa juurdeandmisel tuleb pidada silmas järgmist:

1) Riigi, kogukonna ja asutuste maadest võib juurdelõigete
andmiseks ära kasutada kõik nimetatud maad, välja arvatud:

a) maaomaniku (riik, kogukond, asutus) ametnikkude ja teenijate
varustamiseks, niisama loodusvarade ja -jõudude ning tööstus-
ettevõtete kasutamiseks tarvilikud maad, riigimaade suhtes maks-
vates seadustes ja määrustes ette nähtud ulatusel;

b) riigile, omavalitsustele ning seltskondlikkudele organisatsioonidele
nende asutuste ülesannete täitmiseks tarvilikud maa-alad;

b) põlise tarvitamise õigusega (Maaseaduse § 15 p. a) välja
antud riigimaad;

e) riigimetsad, mille planeerimine ei ole lubatud Maaseaduse
§ 23 alusel.

2) Eramaadest juurdelõigete määramisel võetakse aluseks:

a) väikemaapidaja ainukasutamisel olevad maatükid ja

b) ühiselt kasutada olevatest maadest maa-alad senise kasutamise
ulatuses, kusjuures arvesse võetakse ka loomade karjatamisel
ühisel kasutamisel olnud heinamaad, vastavalt nende kasutamise
väärtusele karjamaana peale heinategemist. Maa kasutamise ulatus
tehakse kindlaks määruse § 15 ette nähtud alustel ja arvestatakse
lapimaade kruntimisel ühiskasutusel olnud kõlvikute keskmise väärtuse
järgi.

Juurdelõike suurust tuleb kõigil võimalikkudel juhustel sarnaselt
määrata, et maakasutajal või omanikul võimalus jääks loomi
senise majapidamise ulatuses ülal pidada aasta läbi.

Kava kohta võivad asjaosalised anda kirjalikke vastulauseid
maakorralduse komisjonile ühe kuu jooksul koosoleku päevast arvates.

Maa juurdeandmise otsustab maakorralduse komisjon peale
eelpool tähendatud edasikaebamise tähtaja möödumist.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 20. Eraldatavatele maakohtadele juurdepääsu teede rajamisel
loetakse maakorralduse piirkonnaks (Maakorralduse seaduse § 53)
peakoht ja sellel asuvad eraldamisele kuuluvad rendikohad või väike-
majapidamised.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 21. Eraldamise kavasse kantakse peale maakoha kirjelduse
ja selle eraldamise aluste ka maa edaspidise kasutamise tingimused,
maaomaniku õigused ja maakasutaja kohustused riigi ja maaomaniku
vastu.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 22. Maa edaspidise kasutamise tingimused määratakse seaduse § 18 ette nähtud korras protokolleeritud kokkuleppe alusel.

Ei ole pooled koha eraldamisele kuuluvuse küsimuse otsustamisel maa kasutamise lähemate tingimuste kohta kokku leppinud, kutsub maakorraldaja, peale eraldatava maa looduses äramärkimist, pooled selles asjas kokkuleppe saavutamiseks. Ei saavuta pooled kokkulepet, arvab välja maakorraldaja maakoha maa, hoonete ja teiste päraldiste väärtuse ja määrab kasutamise tingimused kindlaks, käsitades Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse (RT 54 — 1927) § 7 ja sama seaduse elluviimise määruse (RT 79 — 1927) §§ 6, 7 ja 9. Hinna määramisel loetakse eluasemeks krundid, mis rajatakse kuni 1 ha suuruses ja eluaseme koh-tade rent arvatakse välja Ehituskruntide väljaandmise määruse (RT 56 — 1926 ja 83 — 1928).

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 23. Juhtumusel kui eraldatavale maakohale riigimaa juurde-lõige antakse, kannab maakorraldaja maakoha eraldamise kavasse ka riigimaa kasutamise tingimused vastavalt Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse ja selle seaduse elluviimise määruse eeskirjadele.

Juurdelõike kinnistamine maaomandaja nimele sünnib ühes eraldatud maakoha kinnistamisega Maakorralduse seaduses ette nähtud korras, kusjuures Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse (RT 54 — 1927) § 20 ette nähtud lepingut asendab maakorralduse komisjoni otsus. Ärakiri tähendatud otsu-sest saadetakse kinnistusejaoskonnale Põllutööministri või tema voli-niku poolt alla kirjutatud teadaande juures.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 24. Riigimaa juurdelõiked antakse, kui nende kohta edasi-kestvaid rendilepinguid ei ole sõlmitud, maaomandaja valdamisele maakorralduse kava kinnitamisele järgnevas 1. maiks, missugusest ajast ka maa väljaostu hinna ja võla intresside tasumine algab.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 25. Maakoha omandamise korral määratakse kindlaks maa-omaniku õigused ja maakasutaja kohustused maaomaniku ja riigi vastu seaduse §§ 24 ja 25 nõuete kohaselt.

Tähtajalise rendi korral määratakse kokkuleppe puudumisel rendi tingimused vastavalt seaduse § 21 viimase (3) lõike nõuetele, kusjuures muud renditingimused, peale renditasu, kindlaks määra-takse Maareformi teostamise määruste (RT 106 — 1927) § 94 teise lõike p. 1 ja §§ 108—123 ette nähtud alustel.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 26. Eraldatava maakoha võõrandamise korral kolmandatele isikutele, välja arvatud sugulus esimeses ja teises või hõimlus esi-meses astmes, on peakoha omanikul ostu eesõigus kahe kuu kestel (seaduse § 27).

Juhtumusel, kui peakoha omanik seda eesõigust ei tarvita, on maakohtade suhtes, millele riigimaad juurde antud, järgneva kahe kuu kestel ostu eesõigus riigil (Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse § 6).

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 27. Seaduse § 23 ette nähtud maakoha hinna maakasutaja poolt tasumata osa (seaduse § 25) maksab riik maksu tähtjaks omaniku nimele vastavasse Eesti Panga osakonda ühes 6% intressiga.

RT 25 — 22. märts. 1929.

§ 28. Kõigil juhtumustel, kus maapidaja seaduse §§ 1—2 järgi õigustatud oli maade korraldamist nõudma, kuid nende kasutamisel olevad maad tervelt või osaliselt peakohast eraldamata jäid, protokolleerib maakorraldaja kava kokkuseadmisel poolte kokkuleppe seaduse § 32 ette nähtud tasu asjus.

Ei lepi pooled tasu asjus kokku, määrab selle kindlaks (seaduse § 32) maakorraldaja vallavolikogu poolt määratud 3 erapooletu isiku hindamise alusel, teatab sellest pooltele ja esitab maakorralduse komisjonile kinnitamiseks.

RT 25 — 22. märts. 1929.

Alevites ja alevikkude ehituspiirkondades asuvate rendimaade korraldamise seadus.

RT 104 — 21. dets. 1928.

§ 1. Käesoleva seaduse alusel kuuluvad korraldamisele kogukonna-, asutuste- ja eramaad, mis asuvad: 1) alevite administratiivpiirkondades või 2) siseministri poolt kinnitatud alevikkude ehituspiirkondades.

Käesoleva seaduse alla ei kuulu maad, mida korraldatakse Linnade ja alevite maaga varustamise seaduse alusel (R.T. nr. 113 — 1927).

§ 2. Paragrahv 1. nimetatud maade korraldamist käesoleva seaduse alusel võib nõuda:

- 1) maaomanik,
- 2) maakasutaja, kui tal oma eluhoone korraldatava maa peal.

§ 3. Isikud, kes soovivad nõuda maade korraldamist käesoleva seaduse alusel, esitavad sellekohase palve kohalikule maakorralduse komisjonile. Esitatud palve põhjal määrab maakorralduse komisjon pooltele aastase tähtaja kokkuleppimiseks maa-ala kasutamise aluste ja tingimuste kohta.

§ 4. Kohtutes käsilolevates lõplikult otsustamata nõudeasjades maade kohta, mis korraldamisele kuuluvad käesoleva seaduse alusel, pannakse ühe asjaosalise palvel asjatoimetus seisma kuni käesolevas seaduses ettenähtud korras küsimus lõplikult lahendatud. Seal-

juures peab paluja esitama kohtule tõenduse selle üle, et ta esinenud käesoleva seaduse § 3. ettenähtud korraldamise nõudega.

§ 5. Saavutavad maaomanik ja maakasutaja kokkuleppe, protokolleerib selle maakorralduse komisjon ja edaspidi kasutatakse maad kokkuleppe alusel.

§ 6. Ei toimu poolte vahel ühe aasta jooksul kokkulepe, määrab maakorralduse komisjon asja arutamisele, selgitab komisjonile esitatud tõenduste alusel hoonete omanduse küsimuse (§ 2 p. 2) ja määrab maa-ala kasutamise tingimused kuni selle lõpliku korraldamiseni.

§ 7. Korraldamisele määratud maad eraldatakse, kui selle kohta pooled ei lepi kokku teisiti, senise kasutamise suuruses, kuid mitte üle 7000 ruutmeetri. Eraldatud maa antakse kasutajale obrokile Balti erasead. §§ 1324—1334. ettenähtud alustel.

Maade korraldamisel määratakse tarviduse korral kindlaks ka alevikkude tänavate võrk, kusjuures uute tänavate rajamiseks ja olevate tänavate õkvendamiseks või laiendamiseks vajalik maa-ala eraldatakse Maakorralduse seaduse (R.T. nr. 23 — 1926) §§ 52.—57. ettenähtud alustel.

§ 8. Maa obrokiks arvatakse 4% maa väärtusest.

Maa-ala väärtuse määramisel küsitakse vastava alevi- või vallavolikogu arvamist. Maakorralduse komisjonil on õigus küsida ka asjatundjate arvamist maa-ala väärtuse kindlakstegemisel.

§ 9. Maakorralduse komisjoni otsuste peale võib edasi kaevata maakorralduse peakomisjonile 1 kuu jooksul, arvates otsuse kuulutamise päevast.

§ 10. Asja arutatakse maakorralduse komisjonides ja maad eraldatakse Maakorralduse seaduses ettenähtud korras ning elamute jaoks eraldatud maa obrokiõigus ja teised kasutamise tingimused kinnistatakse maakorralduse peakomisjoni nõudmisel, maakorralduse komisjonide jüsseastunud otsuste põhjal.

§ 11. Käesoleva seaduse alusel ettevõetavad kinnistustehingud on vabad tempelmaksust ja kinnistuselõivust, kuna kõik muud maade eraldamisega ja kinnistamisega seotud kulud tasub korralduse nõudja.

Linnade administratiiv piirides asuvate maade kasutamise lepingute pikendamise seadus.

RT 1 — 4 jaan. 1929.

§ 1. Linnade administratiiv piirides asuvate maatükkide kasutamise lepingud, mille tähtaeg lõppenud enne käesoleva seaduse maksmahakkamist või lõpeb käesoleva seaduse maksvuse ajal, loetakse kasutaja soovil uuendatuks kuni 1. jaanuarini 1931. a., kui neil maa-

tükkidel asuvad kasutaja päralt olevad eluhooned ja maaomanik ning maakasutaja ei saavuta edaspidise kasutamise üle kokkulepet.

§ 2. Kui maaomanik ja maakasutaja ei saavuta kokkulepet kasutamistasu suuruse kohta, määrab selle ühe asjaosalise poolt alustatud nõudmisel kohus oma äranägemise järgi.

§ 3. Käesoleva seaduse alla ei kuulu maad, mis korraldatakse Linnade ja alevite maaga varustamise seaduse (R.T. nr. 113 — 1927) alusel.

A A

7295

58427